

Uwagi o występowaniu ryjkowców (Coleoptera: Curculionoidea) w Beskidzie Zachodnim

GRZEGORZ JAROSIEWICZ

ul. Podgórska 54, 34-300 Żywiec, e-mail: grzesjar@wp.pl

ABSTRACT. Notes on the occurrence of weevils (Coleoptera: Curculionoidea) in the Western Beskids Mts.

The paper contains results of faunistic research in the Western Beskids Mts. New records of 41 species of weevils are presented, three of them are new for this region.

KEY WORDS: Coleoptera, Anthribidae, Apionidae, Curculionidae, Carpathians, Western Beskids, faunistics, new records, S Poland.

Ryjkowce należą do jednej z najlepiej poznanych grup chrząszczy w obrębie polskich Karpat, które z kolei są najlepiej zbadanymi pod względem koleopterofauny górami w kraju. Szczególnie korzystnie na tym tle prezentuje się Beskid Zachodni (KNUTELSKI, TYKARSKI 2010).

Niemniej jednak wciąż brak informacji na temat wielu, w tym pospolitych gatunków, a część doniesień ma charakter historyczny i wymaga potwierdzenia.

Informacje przedstawione w niniejszej pracy zostały zgromadzone w trakcie badań prowadzonych w latach 1998-2011. Penetrowana część Beskidu Zachodniego to obszar styku Beskidu Żywieckiego i Śląskiego, doliny rzek Soły i Koszarawy. Najwięcej danych pochodzi z Kotliny Żywieckiej i położonego w jej centrum wzgórza Grojec (612 m n.p.m.), będącego ostańcem denudacyjnym w postaci grupy wzniesień o urozmaiconej rzeźbie terenu i zróżnicowanej szacie roślinnej. Na niewielkiej powierzchni tego terenu (8 km²) występuje około 1000 gatunków roślin naczyniowych, tworzących takie zbiorowiska jak murawy kserotermiczne *Festuco–Brometea* czy ciepłolubne zarośla *Rhamno–Prunetea*. W dolinach okresowych potoków występują grądy *Tilio–Carpinetum*. Szeroki jest wachlarz łąk, od suchych grądowych po bardzo wilgotne, eutroficzne młaki (NEJFELD et al. 2002).

Wszystkie okazy dowodowe zostały zebrane przez autora i znajdują się w jego kolekcji. Podczas pracy w terenie posługiwano się czerpakiem entomologicznym oraz wypatrywano owadów wśród roślinności. W przypadku gatunków przechodzących rozwój w drewnie część materiału zgromadzono drogą hodowli, co każdorazowo zaznaczono przy opisie gatunku. Układ systematyczny i nazewnictwo przyjęto za ostatnim wykazem ryjkowców Polski (WANAT, MOKRZYCKI 2005). Podział fizjograficzny Polski oraz informacje o biologii i rozmieszczeniu gatunków zostały zaczerpnięte, o ile nie podano inaczej, z Katalogu fauny Polski (BURAKOWSKI et al. 1992, 1993, 1995, 1997), zwanego dalej KFP.

Gatunki nowe dla Beskidu Zachodniego wyróżniono gwiazdką *.

Autor pragnie z tego miejsca złożyć serdeczne podziękowania panu dr Miłoszowi Mazurowi za okazaną pomoc i wiele cennych uwag.

Anthribidae

Dissoleucas niveirostris (FABRICIUS, 1798)

Węgierska Górka [CV69], 13.05.2001, 1 ex., w pułapce feromonowej na *Ips typographus* (L.).

Gatunek występujący prawdopodobnie w całym kraju, choć nie ze wszystkich krain wykazany. W Beskidzie Zachodnim podany z okolic Cieszyna (GERHARDT 1910).

Rhaphitropis marchica (HERBST, 1797)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 02.04.2008, 3 exx., z obumarłej gałęzi jesionu *Fraxinus excelsior* L., cult. G. Jarosiewicz; 05.04.2011, 4 exx., z suchej gałęzi jabłoni *Malus* sp., cult. G. Jarosiewicz.

W minionych dekadach uważany za rzadki w Polsce gatunek (BURAKOWSKI et al. 1992). Jednakże autorzy nowszych prac (WANAT et al. 2011) podając liczne stanowiska stwierdzają, że jest to pospolita kobielatka. Stosunkowo niedawno wykazany po raz pierwszy z Beskidu Zachodniego (STACHOWIAK 2002). Obecnie znany jest z 17 krain.

Choragus sheppardi W. KIRBY, 1819

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 29.05.2004, 1 ex., z leżaniny gałęziowej, cult. G. Jarosiewicz; 08.07.2011, na pniu obumarłej jabłoni *Malus* sp.

W Polsce rzadko polawiany, podawany z nielicznych stanowisk w 11 krainach. W Beskidzie Zachodnim wykazany z okolic Cieszyna (GERHARDT 1910).

Apionidae

Ceratapion (Angustapion) austriacum (WAGNER, 1904)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 17.05.2009, 1 ex., schwytany w czerpak na wilgotnej łące; Radziechowy [CV 69], 20.05.2009, 2 exx. na nasłonecznionej skarpie.

Lokalnie występujący, ciepłolubny pędruś, znany głównie z południa i wschodu kraju. Monofag chabry driakiewnika (*Centaurea scabiosa* L.).

Curculionidae

**Sitophilus oryzae* (LINNAEUS, 1763)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 12.06.2007, 1 ex., na murze budynku.

Gatunek kosmopolityczny. W kraju sporadycznie spotykany również poza magazynami w środowiskach synantropijnych. Nowy dla Beskidu Zachodniego

Otiorhynchus (Magnanotius) austriacus (FABRICIUS, 1801)

Węgierska Górka [CV69], 04.11.1998, 2 exx., na poboczu drogi

Gatunek stanowiący w Polsce rzadkość faunistyczną. W kraju podany z Beskidu Wyspowego, Beskidu Sądeckiego, Pienin, Babiej Góry i okolic Raciborza.

Otiorhynchus (Phalantorrhynchus) morio (FABRICIUS, 1781)

Ostre [CA60], 03.05.2001, 1 ex., masyw Skrzycznego, 900 m n.p.m.

Wykazany z pobliskiej Baraniej Góry (SMRECZYŃSKI 1966). Znany z kilku południowych krain, oraz niżowego stanowiska w okolicach Warszawy.

Otiorhynchus (Zustalestus) rugosostratus (GOEZE, 1777)

Węgierska Górka [CV69], 27.06.2001, 1 ex.; Żywiec [CA70], w centrum miasta, 03.08.2007, 1 ex., 01.08.2009 1 ex.,

W ostatnich latach coraz częściej spotykany, Pod koniec ubiegłego wieku wykazany z Ustronia jako nowy gatunek dla Beskidu Zachodniego (KUŚKA 1999).

Trachyphloeus aristatus (GYLLENHAL, 1827)

Żywiec [CA70], 10.07.2011, na ścianie budynku, 1 ex.

Gatunek prawdopodobnie rozpowszechniony w całym kraju, lecz ze względu na skryty tryb życia rzadko pojawia się w doniesieniach faunistycznych.

Pachyrhinus mustela (HERBST, 1797)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 15.05.2010, 1 ex.

Niezbyt często spotykany, głównie w środkowej i południowej części kraju. W Beskidzie Zachodnim znany z Piwnicznej i Nowego Sącza (PETRYSZAK 1982).

Barypeithes (Exomias) pellucidus (BOHEMAN, 1834)

Milówka [CV68], 13.06.2002, 2 exx.; Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 04.06.2003, 5 exx.

Rozpowszechniony na niżu Polski. W Karpatach podawano go między innymi z Babiej Góry (PAWŁOWSKI 1967) i Pogórza Wielickiego (KNUTELSKI i KUBISZ 1993).

Barynotus moerens (FABRICIUS, 1792)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 20.05.2004, na rabacie z pierwiosnkami (*Primula* sp.), 1 ex.,

Znany z nielicznych stanowisk głównie w rejonach górzystych, oraz z pobraża Bałtyku.

Sitona gressorius (FABRICIUS, 1792)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 13.05.2007, 1 ex.

Ryjkowiec stwierdzony w Polsce po raz pierwszy w drugiej połowie ubiegłego wieku (STACHOWIAK 1978). Od tego czasu wzrastająca ilość notowań wskazywała na ekspansję tego gatunku, przybyłego do nas prawdopodobnie z terenu Niemiec (WIATER 2004). Obecnie zasiedla całą Polskę.

Larinus* (s. str.) *brevis (HERBST, 1795)

Radziechowy [CV 69], 09.06.2010, 1 ex.

Kserotermofil, odławiany już w Beskidzie Zachodnim (PETRYSZAK 1982). W Polsce znany z kilkudziesięciu stanowisk, usytuowanych głównie na wyżynach południa kraju.

Larinus (Phyllonomeus) sturnus (SCHALLER, 1783)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 03.07.2010, 1 ex., 19.06.2011, liczne okazy w koszyczkach kwiatowych *Cirsium oleraceum* (L.)

Do niedawna uważany za rzadkość. W ostatnich latach coraz częściej poławiany, podobnie jak inne gatunki z rodzaju *Larinus* GERM. Próbuje się to wytłumaczyć dużą obecnie ilością nieużytków obfitujących w osty i ostrożeńce, z którymi te ryjkowce są troficznie związane (KUŚKA 1999), przypuszczalnie ma też znaczenie ocieplenie klimatu. Historyczne dane z dorzecza Soły i Koszarawy (WACHTL 1870) niniejszym zostały potwierdzone.

Larinus (Ph.) turbinatus GYLLENHAL, 1836

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 17.05.2003, 02.06.2003, 4 exx., 19.06.2011, liczne okazy w koszyczkach kwiatowych *Cirsium oleraceum* (L.)

Pierwsze dane o występowaniu tego gatunku w Karpatach Polskich zaprezentowali KNUTELSKI i KUBISZ (1992).

**Lixus (Dilixellus) fasciculatus* BOHEMAN, 1836

Żywiec Zabłocie [CA70], 16.06.2011, 1 ex., na murze budynku w sąsiedztwie zbiorowisk roślinności ruderalnej i nasypu kolejowego z potencjalnymi roślinami pokarmowymi.

Bardzo rzadki w Polsce chrząszcz, znany z kilku zaledwie stanowisk w południowo-wschodniej części kraju zlokalizowanych w pobliżu Przemyśla, Stalowej Woli (KANIA et al.. 2004) oraz

Kazimierza Dolnego (GOSIK, ROZWAŁKA 2011). Gatunek kserofilny, troficznie związany z *Artemisia vulgaris* L. Odnalezienie go w przemysłowej dzielnicy Żywca stanowi spore zaskoczenie. Nowy dla Beskidu Zachodniego.

***Lixus (Eulixus) iridis* OLIVIER, 1807**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 17.05.2009, na podmokłej łące, na *Pastinaca sativa* L., 1 ex.

Mimo że w Polsce nie należy do rzadkości, to z rejonów górzystych podawany jest sporadycznie.

***Lixus (E.) myagri* OLIVIER, 1807**

Żywiec [CA70], nad rz. Koszarawą 08.05.2009, 2 exx., in copula na *Barbarea vulgaris* R.Br. Rzadko spotykany, znany z 12 krain. Stosunkowo niedawno podany z Ustronia jako nowy dla Beskidu Zachodniego (KUŚKA 1999).

***Hylobius (s. str.) excavatus* (LAICHARTING, 1781)**

Milówka [CV 68] 28.04.2000 1 ex.; Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 05.05.2009 1 ex..

Nierzadki w obszarach górskich i wyżynnych.

***Hylobius (Callirus.) transversovittatus* (GOEZE, 1777)**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 06.07.2009 3 exx.,

Występuje głównie na wyżynach i nizinach. W Beskidach znany z nielicznych stanowisk. Monofag krwawnicy pospolitej *Lythrum salicaria* L.

***Cossonus (s. str.) linearis* (FABRICIUS, 1775)**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 11.05.2000, 2 exx., 16.08.2002, 3 exx., w martwicy bocznej na *Populus nigra* L. W Beskidzie Zachodnim podany z Nowego Sącza (PETRYSAK 1982).

***Cossonus (Caenocossonus) cylindricus* C.R. SAHLBERG, 1835**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 14.06.2001, 2 exx, w martwicy bocznej na *Populus nigra* L.

Prawdopodobnie występuje w całej Polsce, choć nie wykazany jeszcze z wielu krain. W Beskidzie Zachodnim znany z Ustronia i okolic Cieszyna.

***Stereocorynes truncorum* (GERMAR, 1824)**

Żywiec [CA70], park miejski, 08.05.2003, 3 exx, na obumarłym pniu *Tilia* sp.; wzgórze Grojec 16.06.2002, 1 ex., w dziupli na topoli *Populus nigra* L

Rzadko spotykany. Znany głównie z południowej i zachodniej części kraju.

***Rhyncholus (s. str.) elongatus* (GYLLENHAL, 1827)**

Milówka [CV 68] 24.05.2002, na ściętym pniu *Picea excelsa* (LAM.), 1 ex.

Występuje w niemal całym kraju, lecz część danych o jego rozmieszczeniu opiera się na dawnych doniesieniach wymagających potwierdzenia.

***Ellescus scanicus* (PAYKULL, 1792)**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 03.07.2010, 1 ex..

Znany z 21 krain. W Karpatach podany z Beskidu Niskiego (PETRYSAK et al. 1993), Beskidu Sądeckiego (PETRYSAK 1982), Babiej Góry (PAWŁOWSKI, 1968), Kotliny Nowotarskiej (KNUTELSKI 2001).

***Dorytomus filirostris* (GYLLENHAL, 1836)**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 16.08.2002., 1 ex.,

Dość rzadko spotykany, głównie na południu kraju. Pierwsze wzmianki o występowaniu w Beskidzie Zachodnim podali PETRYSAK i LACHOWSKA (1994)

*Dorytomus ictor (HERBST, 1795)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 21.06.2001, 3 exx., w martwicy bocznej na *Populus nigra* L.

Na większości obszaru kraju pospolity, często występuje masowo na topoli czarnej. Nowy dla Beskidu Zachodniego.

Dorytomus longimanus (FORSTER, 1771)

Żywiec [CA70], 20.05.2004., 1 ex., pod topolą *Populus nigra* L., nad rzeką Sołą

W KFP ogólnikowo podany z Beskidu Żywieckiego (BURAKOWSKI et al., 1997) oraz z dorzecza Soły i Koszarawy w spisie Wachtla (WACHTL 1870).

Dorytomus nebulosus (GYLLENHAL 1836)

Żywiec [CA70], nad rzeką Sołą, 21.06.2001., 1 ex.,

W Polsce rzadko odławiany, podany zaledwie z 8 krain. W Beskidzie Zachodnim odnotowany z Cieszyna (WANKA 1920).

Acalyptus carpini (FABRICIUS, 1792)

Żywiec [CA70], 28.04.2010, 4 exx., strząśnięte z wierzby *Salix* sp. na brzegu rzeki Soły.

Występuje prawdopodobnie w całym kraju, lecz z niektórych krain dane są skąpe, bądź ich brak. W Beskidzie Zachodnim znany z Gorców, Małych Pienin, Beskidu Sądeckiego i Wyspowego.

Anthonomus (s. str.) **conspersus** DESBROCHERS, 1868

Milówka [CV 68], 30.04.2002, 3 exx., na *Sorbus aucuparia* L.

Gatunek znany głównie z wyżyn i gór oraz północno-wschodniej części kraju.

Rhinusa collina (GYLLENHAL, 1813)

Radziechowy [CV 69], 30.05.2004, 1 ex., zebrany w czerpak w nieczynnym wyrobisku wapienia.

Występuje na nielicznych rozproszonych stanowiskach, głównie na południu kraju.

W Beskidzie Zachodnim według danych KFP odnotowany z Cieszyna (BURAKOWSKI et al. 1997).

Onyxacalles pyrenaicus (BOHEMAN, 1844)

Milówka [CV 68], 30.04.2001., 1 ex., na pniu *Fagus sylvatica* L.

Spotykany w Sudetach i Karpatach, znany także z Dolnego Śląska.

Baris (*Aulacobaris*) **lepidii** GERMAR, 1824

Wieprz ad Żywiec [CV 69] 06.06.2010, 2 exx. zbiorowisko roślinności ruderalnej.

W Beskidzie Zachodnim wykazany z Nowego Sącza (PETRYSAK 1982).

Scleropteridius fallax (OTTO, 1897)

Milówka [CV 68] 29.05.2002, 1 ex., wilgotna łąka

Według KFP poza wyższymi partiami gór występuje w niemal całym kraju, choć na niżu bardzo lokalnie.

Thamiocolus kraatzii (CH. BRISOUT, 1869)

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 04.06.2003, 1 ex., 04.06.2010, 1 ex., wszystkie na czyścicu wełnistym *Stachys byzantina* L., w ogrodzie.

W kraju zaliczany do rzadkości faunistycznych, wykazywany tylko z kilku południowych krain. Warto nadmienić, że wspomniany gatunek czyścica nie był dotąd podawany jako potencjalna roślina żywicielska tego ryjkowca.

***Mogulones larvatus* (SCHULTZE, 1897)**

Żywiec [CA70], wzgórze Grojec, 04.05.2004 -1 ex, 15.05.2004 - 4 exx. grąd, na *Pulmonaria obscura* L.

Dosyć rzadko spotykany, wykazany z 11 krain.

***Hylurgops glabratus* (ZETTERSTEDT, 1828)**

Węgierska Górka [CV69], 06.02.2002, 2 exx., pod korą *Picea excelsa* (LAM.).

Borealno-górski gatunek związany ze świerkiem, znany tylko z krain południowych.

***Xylechinus pilosus* (RATZEBURG, 1837)**

Węgierska Górka [CV69], 06.02.2002, 3 exx., pod korą *Picea excelsa* (LAM.).

Dosyć rzadki, choć z Beskidów wielokrotnie już podawany.

***Dendroctonus micans* (KUGELANN, 1794)**

Miłówka [CV 68] 02.07.2001, 1 ex., na pniu *Picea excelsa* (LAM.)

Gatunek rozpowszechniony w zasięgu występowania świerka, w ostatnich dekadach częścię odławiany. Szereg stanowisk z południa kraju, w tym z Beskidu Zachodniego podaje SZCZEPAŃSKI (1999)

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1992. Chrzążce Coleoptera, Ryjkowcowate prócz ryjkowców - Curculionoidea prócz Curculionidae. Kat. Fauny Polski, Warszawa XXIII, 18: 1 - 324.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1993. Chrzążce Coleoptera, Ryjkowce - Curculionidae, cz. 3. Kat. Fauny Polski Warszawa XXIII, 19: 1 - 304
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1995. Chrzążce Coleoptera, Ryjkowce - Curculionidae, cz. 3. Kat. Fauny Polski Warszawa XXIII, 20: 1 - 310
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1997. Chrzążce Coleoptera, Ryjkowce - Curculionidae, cz. 3. Kat. Fauny Polski Warszawa XXIII, 21: 1 - 307
- GERHARDT J. 1910. Verzeichnis der Käfer Schlesiens preussischen und österreichischen Anteils, geordnet nach dem Catalogus coleopterorum Europae vom Jahre 1906. Dritte, neubearbeitete Auflage, Berlin, XVI 1-431.
- GOSIK R., ROZWAŁKA R. 2011. Nowe stanowiska rzadko spotykanych w kraju ryjkowców (Coleoptera: Curculionidae) Wiad. Ent.30(1): 60-62
- KANIA J., WIATER J., JANOSZEK M. 2004. Nowe stanowiska rzadkich w Polsce ryjkowcowatych (Coleoptera: Curculionidae). Wiad. Ent. 23 (4): 246-247.
- KNUTELSKI S., KUBISZ D. 1992. *Larinus (Ph.) turbinatus* GYLLENHAL- nowy dla fauny Karpat Polskich ryjkowiec, oraz uwagi o niektórych rzadko spotykanych w Polsce gatunkach z rodziny ryjkowcowatych (Coleoptera, Curculionidae). Wiad. Ent. 11 (4): 197-202
- KNUTELSKI S., KUBISZ D. 1993. Nowe stanowiska niektórych rzadko spotykanych w Polsce chrząszczy (Coleoptera) z rodzin: Rhinomaceridae, Attelabidae, Apionidae i Curculionidae. Zesz. Nauk. UJ, Pr. Zool., Kraków, 38: 61-72,
- KNUTELSKI S. 2001. *Dorytomus majalis* (PAYKULL, 1800) w Karpatach Polskich oraz inne nowo poznane dla fauny Kotliny Nowotarskiej gatunki ryjkowców (Coleoptera: Rhynchitidae, Brentidae, Curculionidae). Wiad. Ent. 19(3-4):149-160
- KNUTELSKI S., TYKARSKI P. 2010. Chrzążce obszarów górskich Polski (Insecta: Coleoptera). Wiad. Ent. 29 (Supl): 39-51
- KUŚKA A. 1999. (Coleoptera: Apionidae, Curculionidae) nowe i rzadkie dla fauny Górnego Śląska i terenów przyległych. Acta ent. Sil., 5-6: 25-31.
- NEJFELD P., WILCZEK Z., SIERKA E. 2002. Proponowane formy ochrony przyrody na terenie wzgórze Grojec w Kotlinie Żywieckiej (Karpaty Zachodnie). Przegląd Przyrodniczy 13, 4:113-128
- PAWŁOWSKI J. 1967. Chrzążce (Coleoptera) Babiej Góry. Acta Zool. Cracov., 12: 419-665.
- PAWŁOWSKI J. 1968. Nowe dla Babiej Góry gatunki chrząszczy (Coleoptera). III. Fragm. Faun., Warszawa, 14: 209-229

- PETRYSZAK B. 1982. Ryjkowce (Curculionidae, Coleoptera) Beskidu Sądeckiego. Rozpr. Habil. UJ, Kraków, 68: 1-204
- PETRYSZAK B., WRÓBEL S., CZEKAJ A., SKALSKI T. 1993. Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) Beskidu Niskiego. Zesz. Nauk. UJ, Pr. Zool., 38: 29–59.
- PETRYSZAK B., LACHOWSKA D. 1994. Pedrusie i ryjkowce (Apionidae, Curculionidae: Coleoptera) Pogórza Ciezkowickiego. Studia Ośrod. Dokum. Fizjograf., 23: 87-113.
- SMRECZYŃSKI S. 1966. Ryjkowce – Curculionidae: Podrodziny Otiorhynchinae, Brachyderinae. Klucze Oznac. Owad. Polski, 19, (98b): 1-130.
- STACHOWIAK P. 1978. *Sitona (Charagmus) gressorius* F. (Coleoptera, Curculionidae) nowy gatunek dla fauny Polski. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., Poznań, ser. C, 31:133–136,
- STACHOWIAK, P. 2002. Badania nad rozszedleniem Anthribidae (Coleoptera) w Polsce. Wiad. Ent. 20(3-4): 137-142.
- SZCZEPAŃSKI W. 1999. Nowe stanowiska kornikowatych (Coleoptera: Scolytidae) w południowo-zachodniej Polsce Acta ent. Sil., 5-6: 41-47.
- WACHTL F. 1870. Spis chrząszczów z dorzecza Soły i Koszarawy. Spraw. Kom. Fizyogr. 4 : 246–262.
- WANAT M., MOKRZYCKI T. 2005. A new checklist of the weevils of Poland (Coleoptera: Curculionidae). Genus 16 (1): 69-117.
- WANAT M., JAŁOSZYŃSKI P., MIŁKOWSKI M., RUTA R., SAWONIEWICZ J. 2011. Nowe dane o występowaniu kobielatkowatych (Coleoptera: Anthribidae) w Polsce. Wiad. Ent. 30(2): 69-83.
- WANKA TH. v. 1920. Dritter Beitrag zur Coleopterenfauna von Österr.-Schlesien. Ent. Bl., Berlin, 16: 202–213.
- WIATER J. 2004. Występowanie *Sitona (Charagmus) gressorius* (FABRICIUS, 1792) (Coleoptera: Curculionidae: Entiminae). Wiad. Ent. 23 (4): 233-238.